Mantons Brief aan de Lezer

Brief aan de lezer, van Thomas Manton

"De duivel heeft een grote wrok tegen het koninkrijk van Christus, en kent geen zo bondige manier om het als een ei te verpletteren als de verdorvenheid van de jeugd, en het ondermijnen van de huiselijke plichten. Hij valt alle plichten aan die openbaar zijn in de samenkomsten der heiligen; maar deze zijn te goed beschermd door de plechtige geboden en de stervende opdracht van Jezus Christus, dan dat hij zou kunnen hopen ze geheel omver te werpen en te ondermijnen; maar hij valt de huiselijke plichten met meer succes aan, omdat de instelling niet zo plechtig is, en de praktijk niet zo ernstig en gewetensvol wordt overwogen als zij zou moeten zijn, en het verzuim niet zo gemakkelijk openlijk opgemerkt en berispt kan worden."

"De godsdienst werd eerst in de gezinnen gekweekt, en daar tracht de duivel haar te verpletteren; de gezinnen van de patriarchen waren al de kerken die God toen ter wereld had; en daarom (naar ik veronderstel), toen Kaïn uit het gezin van Adam vertrok, wordt gezegd dat hij van het aangezicht des Heeren wegging, *Genesis 4:16*."

"Welnu, de duivel weet dat dit een slag aan de wortel is, en een gemakkelijke manier om de opvolging van de Kerken te verhinderen: indien hij de gezinnen kan ondermijnen, zullen andere genootschappen en gemeenschappen niet lang met enige kracht en energie bloeien of standhouden; want daar is de stam waaruit zij zich zowel voor het heden als voor de toekomst voorzien."

"Voor het ogenblik: Het gezin is het kweekbed van de Kerk en de Staat; en indien de kinderen daar geen goede beginselen hebben, mislukt alles: een fout in het eerste mengsel wordt in het tweede niet hersteld; indien de jongeren slecht worden opgevoed in het gezin, komen zij slecht terecht in Kerk en Staat; daar ligt de eerste vorming of bederf, en het voorteken dat hun toekomstige leven daaruit zal worden afgeleid, *Spreuken 20:11*. Door middel van de huiselijke tucht worden ambtsdragers voor de Kerk gevormd, *1 Timotheüs 3:4*, *Die zijn eigen huis wel regeert*, enz.; en daar worden mannen opgevoed in onderwerping en gehoorzaamheid. Men merkt op, *Handelingen 21:5*, dat de discipelen Paulus op zijn weg begeleidden met hun vrouwen en kinderen; hun kinderen worden waarschijnlijk vermeld, om te kennen te geven dat hun ouders, door hun eigen voorbeeld en hartelijk afscheid van Paulus, hen zouden opvoeden in een vorm van eerbied en achting voor de herders der Kerk."

"Voor de toekomst: Het is inderdaad vertroostend een bloeiende kwekerij van jonge planten te zien, en de hoop te hebben dat God een volk zal hebben dat Hem dient wanneer wij dood en verdwenen zijn: het volk van God vond daarin troost, *Psalm*

102:28, De kinderen uwer dienstknechten zullen bestendig wonen, enz."

"Op grond van al deze overwegingen, hoe zorgvuldig moeten predikanten en gezinshoofden zijn om de jeugd te onderwijzen terwijl zij nog buigzaam zijn en, als was, ontvankelijk voor elke vorm en indruk, in de kennis en de vreze Gods; en tegelijk de beginselen van ons allerheiligst geloof in te prenten, zoals die in de catechismussen zijn samengevat, en zo voor het oog van het geweten gesteld! Voorzeker zullen deze zaden der waarheid, geplant in het veld van het geheugen, indien zij niets anders bewerken, ten minste een groot toom en breidel voor hen zijn, en, zoals het gieten van koud water het koken van de pot doet ophouden, de gloeden van de jeugdige begeerten en hartstochten enigszins temperen."

"Na de smeekbede had ik besloten u met de grootste ernst het werk van de catechisatie aan te bevelen, en, als een geschikte hulp, het nut van dit boek, aldus gedrukt met de volledige Schriften; maar toen ik een particuliere brief van een zeer geleerde en godvruchtige godgeleerde tegenkwam, waarin dat werk voortreffelijk uitgewerkt en binnen mijn bereik lag, zal ik het wagen een gedeelte ervan over te schrijven en het aan het oog van het publiek aan te bieden."

"Nadat de auteur de grote verdeeldheden, verdorvenheden en verdeeldheden die er in de Kerk zijn betreurd heeft, stelt hij aldus de oorzaak en het geneesmiddel voor: Onder andere is een voorname oorzaak van deze kwaden de grote en algemene nalatigheid van de bestuurders der gezinnen, in de vervulling van die plicht die zij aan God verschuldigd zijn voor de zielen die aan hun zorg zijn toevertrouwd, in het bijzonder in het onderwijzen van de leer van het christendom. De gezinnen zijn genootschappen die voor God geheiligd moeten worden evenals de Kerken; en de bestuurders daarvan hebben een even werkelijke zorg voor de zielen die daarin zijn, als de herders voor de Kerken hebben. Maar, helaas, hoe weinig wordt dit overwogen of in acht genomen!"

"Maar terwijl de nalatige predikanten (terecht) uit hun ambt worden gezet, worden de nalatige gezinshoofden bijna onberispelijk geacht. Zij bieden hun kinderen aan God aan in de doop, en beloven daar hun de leer van het evangelie te onderwijzen, en hen op te voeden in de vermaning des Heeren; maar zij beloven gemakkelijk, en breken het even gemakkelijk; en zij voeden hun kinderen op voor de wereld en het vlees, hoewel zij deze verzaakt hebben, en hen aan God gewijd hebben."

"Deze verbreking van het verbond met God, en het verraad van de zielen van hun kinderen aan de duivel, moet op hen wegen hier of hiernamaals. Zij verwekken kinderen en onderhouden gezinnen slechts voor de wereld en het vlees; maar overwegen weinig de last die hun is toevertrouwd, en wat het is een kind voor God op te voeden, en een gezin te besturen als een geheiligd genootschap."

Christelijke lezer, ik kan niet veronderstellen dat u zo vreemd bent in Engeland dat u onbekend zou zijn met de algemene klacht over het verval van de kracht der

godzaligheid, en meer in het bijzonder over de grote verdorvenheid van de jeugd. Waar u ook heen gaat, zult u mensen horen klagen over slechte kinderen en slechte dienstknechten; terwijl in werkelijkheid de bron van het kwaad iets hogerop gezocht moet worden: het zijn slechte ouders en slechte onderwijzers die slechte kinderen en slechte dienstknechten maken; en wij kunnen niet zozeer hun onhandigheid de schuld geven als wel onze eigen nalatigheid in hun opvoeding.

De duivel heeft een grote wrok tegen het koninkrijk van Christus, en kent geen zo bondige manier om het als een ei te verpletteren als de verdorvenheid van de jeugd, en het ondermijnen van de huiselijke plichten. Hij valt alle plichten aan die openbaar zijn in de samenkomsten der heiligen; maar deze zijn te goed beschermd door de plechtige geboden en de stervende opdracht van Jezus Christus, dan dat hij zou kunnen hopen ze geheel omver te werpen en te ondermijnen; maar hij valt de huiselijke plichten met meer succes aan, omdat de instelling niet zo plechtig is, en de praktijk niet zo ernstig en gewetensvol wordt overwogen als zij zou moeten zijn, en het verzuim niet zo gemakkelijk openlijk opgemerkt en berispt kan worden.

De godsdienst werd eerst in de gezinnen gekweekt, en daar tracht de duivel haar te verpletteren; de gezinnen van de patriarchen waren al de kerken die God toen ter wereld had; en daarom (naar ik veronderstel), toen Kaïn uit het gezin van Adam vertrok, wordt gezegd dat hij van het aangezicht des Heeren wegging, *Genesis 4:16*.

Welnu, de duivel weet dat dit een slag aan de wortel is, en een gemakkelijke manier om de opvolging van de Kerken te verhinderen: indien hij de gezinnen kan ondermijnen, zullen andere genootschappen en gemeenschappen niet lang met enige kracht en energie bloeien of standhouden; want daar is de stam waaruit zij zich zowel voor het heden als voor de toekomst voorzien.

Voor het ogenblik: Het gezin is het kweekbed van de Kerk en de Staat; en indien de kinderen daar geen goede beginselen hebben, mislukt alles: een fout in het eerste mengsel wordt in het tweede niet hersteld; indien de jongeren slecht worden opgevoed in het gezin, komen zij slecht terecht in Kerk en Staat; daar ligt de eerste vorming of bederf, en het voorteken dat hun toekomstige leven daaruit zal worden afgeleid, *Spreuken 20:11*. Door middel van de huiselijke tucht worden ambtsdragers voor de Kerk gevormd, *1 Timotheüs 3:4, Die zijn eigen huis wel regeert,* enz.; en daar worden mannen opgevoed in onderwerping en gehoorzaamheid. Men merkt op, *Handelingen 21:5*, dat de discipelen Paulus op zijn weg begeleidden met hun vrouwen en kinderen; hun kinderen worden waarschijnlijk vermeld, om te kennen te geven dat hun ouders, door hun eigen voorbeeld en hartelijk afscheid van Paulus, hen zouden opvoeden in een vorm van eerbied en achting voor de herders der Kerk.

Voor de toekomst: Het is inderdaad vertroostend een bloeiende kwekerij van jonge planten te zien, en de hoop te hebben dat God een volk zal hebben dat Hem dient wanneer wij dood en verdwenen zijn: het volk van God vond daarin troost, *Psalm 102:28, De kinderen uwer dienstknechten zullen bestendig wonen,* enz.

Op grond van al deze overwegingen, hoe zorgvuldig moeten predikanten en gezinshoofden zijn om de jeugd te onderwijzen terwijl zij nog buigzaam zijn en, als was, ontvankelijk voor elke vorm en indruk, in de kennis en de vreze Gods; en tegelijk de beginselen van ons allerheiligst geloof in te prenten, zoals die in de catechismussen zijn samengevat, en zo voor het oog van het geweten gesteld! Voorzeker zullen deze zaden der waarheid, geplant in het veld van het geheugen, indien zij niets anders bewerken, ten minste een groot toom en breidel voor hen zijn, en, zoals het gieten van koud water het koken van de pot doet ophouden, de gloeden van de jeugdige begeerten en hartstochten enigszins temperen.

Na de smeekbede had ik besloten u met de grootste ernst het werk van de catechisatie aan te bevelen, en, als een geschikte hulp, het nut van dit boek, aldus gedrukt met de volledige Schriften; maar toen ik een particuliere brief van een zeer geleerde en godvruchtige godgeleerde tegenkwam, waarin dat werk voortreffelijk uitgewerkt en binnen mijn bereik lag, zal ik het wagen een gedeelte ervan over te schrijven en het aan het oog van het publiek aan te bieden.

Nadat de auteur de grote verdeeldheden, verdorvenheden en verdeeldheden die er in de Kerk zijn betreurd heeft, stelt hij aldus de oorzaak en het geneesmiddel voor: Onder andere is een voorname oorzaak van deze kwaden de grote en algemene nalatigheid van de bestuurders der gezinnen, in de vervulling van die plicht die zij aan God verschuldigd zijn voor de zielen die aan hun zorg zijn toevertrouwd, in het bijzonder in het onderwijzen van de leer van het christendom. De gezinnen zijn genootschappen die voor God geheiligd moeten worden evenals de Kerken; en de bestuurders daarvan hebben een even werkelijke zorg voor de zielen die daarin zijn, als de herders voor de Kerken hebben. Maar, helaas, hoe weinig wordt dit overwogen of in acht genomen!

Maar terwijl de nalatige predikanten (terecht) uit hun ambt worden gezet, worden de nalatige gezinshoofden bijna onberispelijk geacht. Zij bieden hun kinderen aan God aan in de doop, en beloven daar hun de leer van het evangelie te onderwijzen, en hen op te voeden in de vermaning des Heeren; maar zij beloven gemakkelijk, en breken het even gemakkelijk; en zij voeden hun kinderen op voor de wereld en het vlees, hoewel zij deze verzaakt hebben, en hen aan God gewijd hebben.

Deze verbreking van het verbond met God, en het verraad van de zielen van hun kinderen aan de duivel, moet op hen wegen hier of hiernamaals. Zij verwekken kinderen en onderhouden gezinnen slechts voor de wereld en het vlees; maar overwegen weinig de last die hun is toevertrouwd, en wat het is een kind voor God op te voeden, en een gezin te besturen als een geheiligd genootschap.

O, hoe zoet en voorspoedig zou het werk Gods zijn indien wij allen ons op onze plaatsen zouden verenigen om het te bevorderen! Er zou niet zoveel moeite nodig zijn om predikanten uit te zenden; maar zij zouden bevinden dat het deel van het werk dat hun toekomt voor hen voldoende is, en dat het beste is waarin zij kunnen worden ingezet. Vooral vrouwen moeten zorg dragen voor deze plicht; want daar zij het dichtst bij hun kinderen staan, en vroege en veelvuldige gelegenheden hebben om

hen te onderwijzen, is dit de voornaamste dienst die zij God in deze wereld kunnen bewijzen, beperkt als zij zijn in meer openbaar werk. En ongetwijfeld zijn vele voortreffelijke overheidspersonen aan de Staat gegeven, en vele voortreffelijke herders aan de Kerk, en vele kostbare heiligen aan de hemel, dankzij de gelukkige voorbereidingen van een heilige opvoeding, misschien door een vrouw die zichzelf nutteloos en onbruikbaar achtte voor de Kerk.

Indien de ouders op tijd zouden beginnen, en zich zouden beijveren om de harten van hun kinderen te beïnvloeden met de grote zaken van het eeuwige leven, en hen vertrouwd te maken met de kern van de leer van Christus, en, wanneer zij in hen de kennis en de liefde van Christus vonden, hen dan naar de herders der Kerk zouden brengen om beproefd, bevestigd en toegelaten te worden tot de overige voorrechten der Kerk, welke gelukkige en welgeordende Kerken zouden wij dan kunnen hebben!

Dan zou het niet nodig zijn één predikant het werk te laten doen van twee- of driehonderd of duizend gezinsbestuurders, noch zelfs hun kinderen de beginselen te leren die zij hun veel eerder hadden moeten leren; noch zouden wij zovele ellendige en onwetende zielen moeten prediken, die door hun opvoeding niet voorbereid zijn om ons te begrijpen; noch zouden wij de noodzaak moeten hebben zovelen wegens onwetendheid van de heilige gemeenschap uit te sluiten, die nog niet de genade hebben het te voelen en te betreuren, noch de vindingrijkheid en het geduld om te wachten in een staat van leren, totdat zij gereed zijn medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods te worden.

Maar nu komen zij tot ons met een verouderde eigendunk, meer dan kinderen zijnde, en toch nog erger dan kinderen; hebbend de onwetendheid der kinderen, maar met het onderwijzend vermogen van kinderen te boven gegroeid; en zij achten zich wijs, ja, wijs genoeg om te twisten met de wijste van hun leraren, omdat zij lang genoeg geleefd hebben om wijs te zijn geweest, en het bewijs van hun kennis is hun verouderde onwetendheid; en zij zijn eerder geneigd ons de rug toe te keren wat de voorrechten der Kerk betreft, dan van ons te leren en onze aanwijzingen te gehoorzamen, totdat zij daarvoor gereed zijn, opdat deze hun ten goede zouden komen; als grommende honden, die naar onze vingers happen voor hun voedsel, en het ons uit de handen rukken; en niet als kinderen, die wachten totdat wij het hun geven. De ouders hebben hen zo aan oproerigheid gewend, dat de predikanten met niets anders dan oproerigen te maken hebben.

En het is door gebrek aan dit goed gelegde fundament in het begin, dat de belijders zelf zo onwetend zijn als de meesten, en dat velen, vooral van de jongeren, bijna elke dwaling die hun wordt aangeboden inslikken, en elke sekte van verdeelders volgen die hen aantrekt, al is het met ernst en schijnbaarheid. Want, helaas, hoewel door Gods genade hun harten in een uur kunnen veranderen (mits zij niet meer dan het wezenlijke van het geloof behoeven te begrijpen), moeten hun verstanden toch tijd en vlijt hebben om hun een kennis te verschaffen die hen vestigt en versterkt tegen bedrog.

Om deze en vele andere soortgelijke overwegingen moeten wij alle christelijke gezinnen smeken zich meer te beijveren voor dit noodzakelijke werk, en zich beter vertrouwd te maken met de kern van het christendom. En, met dit doel, (met enige aangrijpende verhandelingen om het hart te wekken) weet ik niet welk werk geschikter zou zijn voor hun gebruik dan dat wat is samengesteld door de Assemblee van Westminster; een Synode van godgeleerden zo godvruchtig en verstandig (ondanks alle bittere woorden die zij van misnoegde en verwaande mensen hebben ontvangen) dat, naar ik waarlijk geloof, Engeland er nooit een zag. Hoewel zij het ongeluk hadden ingezet te worden in rampspoedige tijden, toen het lawaai van oorlogen de oren der mensen verstopte, en de losbandigheid der oorlogen aan alle onfatsoenlijke tongen en pennen de vrije teugel gaf hun te verwijten, en het verloop en de gebeurtenissen van die oorlogen deels misnoegde mensen verbitterden om zichzelf te onteren door hen te trachten te onteren; ik durf te zeggen dat, indien in vroeger dagen, toen de concilies macht en aanzien hadden, zij een concilie van bisschoppen hadden gehad zoals dit er een van presbyters was, de faam daarvan om zijn geleerdheid en heiligheid, en alle ambtelijke bekwaamheden, met grote eer aan het nageslacht zou zijn overgeleverd.

Daarom wens ik dat alle gezinshoofden dit werk eerst zelf goed bestuderen, en het dan aan hun kinderen en dienstknechten onderwijzen, naar hun onderscheiden vermogens. En, indien zij deze grondbeginselen van de godsdienst eenmaal begrijpen, zullen zij andere boeken met meer begrip kunnen lezen, en preken met meer nut kunnen horen, en met meer wijsheid kunnen spreken, en de leer van Christus vaster kunnen vasthouden, dan zij ooit langs enige andere weg zouden kunnen doen. Laat hen eerst de Kleine Catechismus lezen en leren, en dan de Grote, en ten slotte laat hen de Geloofsbelijdenis lezen.

Tot zover hij, wiens naam ik zal verzwijgen (hoewel de voortreffelijkheid van de zaak en de huidige stijl hem gemakkelijk zullen ontdekken), omdat ik het heb gepubliceerd zonder zijn medeweten en toestemming, hoewel, naar ik hoop, niet tegen zijn welgevallen en goedkeuring.

Ik zal niets meer toevoegen, dan dat ik uw dienstknecht ben in het werk des Heeren,

THOMAS MANTON

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/nl/correo